

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 24. november 2016

J.nr. 2015-96-dmk

Indberetning nr. 6/2016

Emner:

- *Der blev afholdt kommunalvalg på Færøerne den 8. november 2016. Der var en høj valgdeltagelse og især stor interesse for valgets udfald i Tórshavn og Tvøroyri. I Tórshavn fik den siddende borgmester Heðin Mortensen fra Javnaðarflokkurin et personligt godt valg og alt tydede på, at den nuværende koalition i byrådet kunne fortsætte med Heðin Mortensen i spidsen som borgmester, men efter en overraskende udvikling dagen efter valget endte det med, at Fólkaflokkurin trådte ud af samarbejdet og i stedet for indgik en aftale med Tjóðveldi og Framsókn. Det betyder, at Annika Olsen fra Fólkaflokkurin, der er medlem af Lagtinget og tidligere landsstyremedlem, står til at blive ny borgmester i Tórshavn. Heðin Mortensen er meget utilfreds med, at Framsókn og Tjóðveldi, som han sidder i koalition med i Lagtinget, på den måde har været med til at vippe ham af posten som borgmester, og han har stillet spørgsmål ved hans ubetingede støtte til landsstyret.*
- *I Tvøroyri fortsætter den nuværende borgmester Kristin Michelsen også som borgmester efter nytår. Hvor han nu sidder som borgmester valgt ind på Javnaðarflokkurins liste ved valget for fire år siden, så er han efter uoverensstemmelser med den lokale kreds på Suderø nu valgt ind på en ny borgerliste, mens Javnaðarflokkurin kommer til at sidde i opposition i byrådet. Samtidig sidder Kristin Michelsen som lagtingsmedlem for netop Javnaðarflokkurin.*
- *Jógvan Skorheim, borgmester i Klaksvík og landsformand for Nýtt Sjálvstýri, fik et meget godt valg og fortsætter som borgmester i Klaksvík. Det forventes, at han efter nytår også er at finde i Lagtinget igen, som han blev valgt til ved seneste lagtingsvalg.*
- *En ny meningsmåling vedrørende valg til Lagtinget viser stor fremgang til Fólkaflokkurin, men det siddende landsstyre står fortsat til at få flertal ved et valg i dag.*
- *En anden meningsmåling viser, at ca. 2/3 af færingerne er imod kirkelig vielse mellem to personer af samme køn. Der er et flertal imod kirkelig vielse mellem to personer af samme køn i alle aldersgrupper, men jo yngre aldersgruppen er, jo større andel går ind for kirkelig vielse mellem to personer af samme køn. Der er heller ikke flertal for kirkelig vielse mellem to personer af samme køn blandt nogen af de forskellige partiers vælgere.*
- *Fólkaflokkurin er kritisk over for dele af forslaget til en færøsk forfatning, og på det netop afholdte landsmøde nævnte partiets formand, Jørgen Niclasen, at forfatningsforslaget, som det ser ud lige nu, ikke får Fólkaflokkurins stemmer. Det trækker desuden ud med at få et færdigt forfatningsforslag, som kan fremsættes i Lagtinget. Lagmanden havde håbet på, at*

det kunne ske i oktober eller november, men nu regner han med, at det først kan ske inden jul. Det er fortsat planen at afholde en folkeafstemning om en færøsk forfatning i 2017.

- *Der er nu fundet finansiering til de to store undersøiske tunnelprojekter til en samlet pris på 2,6 mia. kr., og der er indgået kontrakt med entreprenørkoncernen NCC om arbejdet.*
- *Lagtinget har besluttet at genoprette Færøernes Landsbank, og som noget nyt også oprettes et færøsk systemisk risikoråd. Beslutningen blev dog vedtaget med det snævrere mulige flertal, da hele oppositionen stemte imod forslaget.*
- *Herálvur Joensen bliver den 1. januar 2017 ny departementschef i Landsstyreområdet for udenrigs- og erhvervsanliggender.*
- *Eksperten af opdrætslaks sætter ny rekord og vil sandsynligvis runde 3 mia. kr. i 2016.*

Kommunalvalget den 8. november 2016

Den 8. november 2016 blev der afholdt kommunalvalg på Færøerne til de 29 kommuner. Der er i øjeblikket 30 kommuner på Færøerne, men fra 1. januar 2017 bliver Húsa kommune på Kalsoy med ca. 40 indbyggere en del af Klaksvík kommune. Valgdeltagelsen for hele landet under ét var 83,8 pct., mens den for Tórshavn kommune alene lå på 79,2 pct. For alle kommunerne under ét, eksklusiv Tórshavn, var valgdeltagelsen helt oppe på 87,0 pct.

Blandt de opstillede kandidater var 13 af de nuværende 33 lagtingsmedlemmer. Heraf blev seks personer valgt ind i de nye byråd. Det var et meget omtalt emne i valgkampen, om man kan bestride at sidde begge poster på tilfredsstillende vis, ikke mindst at være borgmester i en kommune og samtidig sidde i Lagtinget. Der er i øjeblikket tre lagtingsmedlemmer, der også er borgmestre: Heðin Mortensen (Tórshavn), Kristin Michelsen (Tvøroyri) og Pauli Trond Petersen (Vestmanna). Af de tre borgmestre var det kun Heðin Mortensen som udtalte, at han ville trække sig fra Lagtinget, hvis han blev borgmester igen.

Blandt de opstillede landspolitikere var også forhenværende lagmand Kaj Leo Holm Johannesen (Sambandsflokkurin) og forhenværende landsstyremedlem Annika Olsen (Fólkaflokkurin). Kaj Leo Holm Johannesen stillede op for at få størst mulig indflydelse og ville gå efter borgmesterposten, hvis muligheden skulle byde sig. Han opnåede dog ikke valg til byrådet i Tórshavn, da Sambandspartiets enlige mandat gik til det nuværende byrådsmedlem, der fik 366 personlige stemmer – to mere end Kaj Leo Holm Johannesen.

Annika Olsen, der har været en af de mest markante modstandere af dobbeltmandater, nævnte, at hun ville vælge byrådet frem for Lagtinget, hvis hun blev valgt til byrådet. Annika Olsen fik 332 personlige stemmer og blev dermed den først valgte på Fólkaflokkurins liste til byrådet. Annika Olsen og Fólkaflokkurin skulle siden få en afgørende indflydelse på, hvem der skal være borgmester i Tórshavn fra årsskiftet.

Heðin Mortensen blev den suveræne topscorer i Tórshavn med over 2.500 personlige stemmer, hvilket svarer til næsten 21 pct. af alle afgivne stemmer i Tórshavn kommune. På valgaftenen og dagen derefter forventede man derfor, at Heðin Mortensen kunne fortsætte som borgmester den 1. januar 2017, men sådan skulle det ikke gå - Annika Olsen står derimod til at blive borgmester i Tórshavn. Mere om det nedenfor, hvor nogle af de mest interessante valgresultater og borgmesterposter i nogle af de større kommuner omtales: Tórshavn Klaksvík og Tvøroyri.

Tórshavn kommune

Da valgresultatet var opgjort stod det klart, at den siddende borgmester, Heðin Mortensen fra Javnaðarflokkurin, endnu engang havde fået et rigtig godt personligt valg med 2.507 stemmer, hvilket kun var godt 100 stemmer færre end rekorden ved valget i 2012. Da Javnaðarflokkurin fik fem medlemmer i det nye byråd, kunne den siddende koalition i byrådet med Fólkaflokkurin (to medlemmer) og Sambandsflokkurin (ét medlem) fortsætte, da den ville bevare sit flertal i byrådet med otte af 13 medlemmer bag sig. Heðin Mortensen ville dermed kunne tage sin 4. periode i træk som borgmester i Tórshavn - og sin 12. periode i træk som medlem af byrådet.

De tre partier blev i løbet af valgnatten enige om at forhandle et nyt samarbejdsgrundlag på plads. Næste dag indledte de forhandlinger om grundlaget og fordelingen af udvalgsposter mv., og i den færøske TV-avis aftenen efter valget udtalte Heðin Mortensen, at forhandlingerne gik godt og at man nu skulle til at sætte navne på de udvalgsposter, man var blevet enige om allerede i nattens løb. Samtidig udtalte Annika Olsen til TV-avisen, at den siddende borgmester havde fået en stor tillids-erklæring fra vælgerne, og at man bør respektere demokratiet. Hun mente, at Fólkaflokkurin havde fået en hel del af sine ønsker opfyldt. Annika Olsen stod til at skulle blive viceborgmester og partiet havde desuden fået tilbudt flere formandsposter i diverse udvalg. Adspurgt, om hun var interesseret i at blive borgmester, svarede hun, at hun absolut ikke havde sagt nej, hvis partiet var kommet i en nøgleposition og de skulle blive tilbudt posten, men det tilbud var ikke kommet dem i hænde. Hvis de skulle få sådan et tilbud, ville de dog tage det op til den tid.

Det kom derfor som en stor overraskelse, at Annika Olsen og Fólkaflokkurin samme aften afholdt et pressemøde sammen med Tjóðveldi (Republikanerne) og Framsókn, hvor de tre partier meddelte, at de var blevet enige om et samarbejdsgrundlag for den kommende periode, og at Annika Olsen skulle være ny borgmester i Tórshavn. De tre partier har flertal med syv af 13 medlemmer i byrådet bag sig.

Samtidig sad Javnaðarflokkurin og Sambandspartiet og ventede på, at man skulle genoptage forhandlingerne med Fólkaflokkurin, så den nye situation udløste kraftige reaktioner fra de to partier - og ikke mindst fra Javnaðarflokkurin. Heðin Mortensen var meget utilfreds med den måde, som Annika Olsen og Fólkaflokkurin havde ageret på, for der var hans klare opfattelse, at de var enige om, at de tre partier skulle arbejde sammen i det nye byråd. Det havde de givet hinanden hånd på under nattens forhandlinger, og de havde underskrevet en aftale om, at de skulle forhandle videre. Heðin Mortensen har efterfølgende været meget kritisk over for det forhold, at to af de partier, Tjóðveldi og Framsókn, som hans parti sidder i landsstyret med, havde svigtet ham og Javnaðarflokkurin. Han har efterfølgende trukket sin ubetingede støtte til landsstyret tilbage og sagt, at han fremover vil tage stilling fra sag til sag i Lagtinget, og nævnte i den forbindelse, at der er flere store sager i Lagtinget den kommende tid, bl.a. en fiskerireform og en færøsk forfatning. Dermed kan han bringe landsstyrets flertal i fare, der i forvejen kun tæller ét enkelt mandat.

Javnaðarflokkurins formand, lagmand Aksel V. Johannesen, kommenterede situationen med, at han godt forstod Heðin Mortensens frustration, der alene havde fået flere personlige stemmer end de syv nyvalgte byrådsmedlemmer tilsammen, og at han følte sig snydt af Fólkaflokkurin. Lagmanden respekterede dog det lokale demokrati i kommunerne og konstaterede, at landsstyret fortsat havde 17 mandater i Lagtinget. Framsókn's formand, landsstyremedlem Poul Michelsen, udtalte, at han

ikke vil finde sig i, at borgmesterposten bliver til et problem for det siddende landsstyre – det er for ham kun et problem for Javnaðarflokkurin.

Tvøroyri kommune

Kommunalvalget i Tvøroyri har også kastet nogle problemer af sig for lagmanden og Javnaðarflokkurin. Den nuværende borgmester, Kristin Michelsen fra Javnaðarflokkurin, fik ikke lov til at stille op på partiets liste til kommunalvalget efter uoverensstemmelser med den lokale kreds. Kristin Michelsen valgte herefter at danne en ny liste, Kommunulisten, som dermed stillede op imod Javnaðarflokkurin i Tvøroyri kommune, mens han selv sidder i Lagtinget for netop Javnaðarflokkurin. Kristin Michelsen henvendte sig i den forbindelse til lagmanden for at få bekræftet, at han fortsat var en del af Javnaðarflokkurin i Lagtinget, hvilket han fik bekræftet. Javnaðarflokkurins borgmesterkandidat blev herefter den nuværende viceborgmester Bjarni Hammer, der lige som Kristin Michelsen sidder i Lagtinget for Javnaðarflokkurin.

Ved valget fik Kristin Michelsens nye liste tre pladser i byrådet, og det samme gjorde Javnaðarflokkurin, mens den sidste plads gik til en borgerliste. Det blev herefter borgerlistens enlige mandat, der blev afgørende for, hvem der skulle sidde som borgmester de kommende fire år. Borgerlistens enlige medlem, Anita Vibergsdóttir, udtalte på valgaftenen, at hun som udgangspunkt selv ønskede at blive borgmester, men efter næste dags forhandlinger endte det med, at Kristin Michelsen fortsætter som borgmester, mens borgerlistens enlige medlem bliver viceborgmester. Kristin Michelsen kommer således til at sidde som borgmester i Tvøroyri kommune med Javnaðarflokkurin i opposition – og i Lagtinget som en del af koalitionen og Javnaðarflokkurin sammen med Bjarni Hammer, der nu kommer til at sidde i oppositionen i Tvøroyri kommune.

Javnaðarflokkurins kredsbestyrelse for Tvøroyri har efterfølgende meddelt, at Kristin Michelsen fortsat er medlem af Javnaðarflokkurins lokale kreds.

Klaksvík kommune

Ved valget i Klaksvík kommune fik borgmester Jógvan Skorheim fra Nýtt Sjálvstýri et virkelig godt valg med 728 personlige stemmer, svarende til 22 pct. af alle afgivne stemmer i kommunen. Partiet fik i alt fire ud af de 11 pladser i byrådet. Jógvan Skorheim er landsformand for Nýtt Sjálvstýri, og han er desuden valgt til Lagtinget for partiet, men sidder i øjeblikket ikke i Lagtinget. Han vil gerne bestride begge poster samtidig, men et flertal i den nuværende kommunalbestyrelse har tidligere besluttet, at han ikke kan sidde i Lagtinget, mens han er borgmester. Nýtt Sjálvstýri har sammen med Javnaðarflokkurins to medlemmer i den nye kommunalbestyrelse indgået en aftale om samarbejde for de kommende fire år med Jógvan Skorheim som borgmester, og det forventes, at han nu vil få mulighed for at indtage en af partiets to pladser i Lagtinget.

Meningsmåling vedrørende valg til Lagtinget

En ny meningsmåling fra Gallup, der blev offentliggjort den 15. november 2016, viser, at Fólkaflokkurin vil gå 5 procentpoint frem og vil blive det største parti i Lagtinget ved et valg i dag. De øvrige oppositionspartier står dog til uændret tilslutning eller tilbagegang i forhold til valget i 2015, så den nuværende koalition står til at bevare flertallet med 51 pct. af stemmerne.

Gallup har gennemført målingen for Miðflokkurin i perioden 3.-18. oktober. 529 personer ældre end 15 år blev spurgt. Den statistiske usikkerhed er +/- 3,8 pct. Det bør bemærkes, at alle tallene i meningsmålingen er afrundet til hele tal.

Tabel 1: Resultatet af lagtingsvalget september 2015 og de tre seneste meningsmålinger.

Antal mandater i parentes.

Parti	Lagtingsvalget september 2015	Gallup april 2016	Gallup September 2016	Gallup November 2016
Fólkaflokkurin	18,9 (6)	19,7 (7)	18,8 (6)	24 (8)
Sambandsflokkurin	18,7 (6)	21,0 (7)	19,7 (7)	19 (6)
Javnaðarflokkurin	25,1 (8)	23,8 (8)	24,2 (8)	23 (8)
Nýtt Sjálvstýri	4,0 (2)	3,9 (1)	4,3 (1)	2 (0)
Tjóðveldi	20,7 (7)	21,0 (7)	20,5 (7)	22 (8)
Miðflokkurin	5,5 (2)	4,3 (1)	5,4 (2)	4 (1)
Framsókn	6,9 (2)	6,1 (2)	7,2 (2)	6 (2)
I alt	100,0 (33)	100 (33)	100 (33)	100 (33)

Fólkaflokkurins fremgang i meningsmålingen kan evt. forklares ved, at partiet har taget klart afstand fra de ændringer, som koalitionen lægger op til i det igangværende arbejde med en fiskerireform, bl.a. med salg af fiskerettigheder via auktioner.

Meningsmåling vedr. kirkelig vielse af to personer med samme køn

Ud over meningsmålingen vedr. lagtingsvalg blev personerne i undersøgelsen også spurgt til deres holdning vedr. kirkelig vielse af to personer med samme køn. Adspurgt, om man går ind for, at to personer med samme køn skal kunne vies i kirken, svarede 66 pct. ”nej”, mens 27 pct. svarede ”ja”. Kun 2 pct. svarede ”ved ikke”.

Meningsmålingen viser, at der er stor forskel i de forskellige aldersgruppers holdning til spørgsmålet - jo yngre, jo større tilslutning til kirkelig vielse af to personer med samme køn. Blandt de 15-24 årige er der med 46 pct. der siger ”ja” til kirkelig vielse af to personer med samme køn, men derefter falder ja-andelen jævnt med alderen til 17 pct. for personerne over 60 år.

Hvis man ser nærmere på holdningen til spørgsmålet blandt partiernes vælgere, vil man se, at der er størst tilslutning til kirkelig vielse mellem to personer af samme køn blandt Tjóðveldis vælgere. Her siger 36 pct. ”ja” til spørgsmålet. Derefter følger Javnaðarflokkurins vælgere med 29 pct. og Framsókn's med 10 pct. Det er så de tre partier, der i øjeblikket danner landsstyret. Blandt de øvrige partiers vælgere udgør andelen af ja-sigere: Fólkaflokkurin 9 pct., Sambandsflokkurin 5 pct., Nýtt Sjálvstýri 1 pct. og Miðflokkurin 0 pct.

Forfatningsarbejdet forsinket

Forslaget til en færøsk forfatning, der ifølge koalitionsgrundlaget skal til folkeafstemning i 2017, bliver nok tidligst fremsat i Lagtinget lige inden jul. Lagmanden har tidligere udtalt, at han gerne ville have det i Lagtinget i oktober, men der er endnu ikke enighed mellem partierne om alle bestemmelserne i forfatningsforslaget. Partiformændene for alle partierne i Lagtinget mødes jævnlige og drøfter et nyt forfatningsforslag med udgangspunkt i det forfatningsforslag som forelå i 2011.

Jørgen Niclasen, formand for Fólkaflokkurin, nævnte på partiets landsmøde den 19. november 2016, at således som forfatningsforslaget ser ud lige nu, får det ikke Fólkaflokkurins stemmer. Der er mange gode og nødvendige ting i forslaget, ifølge Jørgen Niclasen, men der blandes for meget dagligdags politik ind i forslaget. Jørgen Niclasen nævner i den forbindelse, at der i forslaget bl.a. står, at der skal være en Landsbank, og han mener ikke, at navngivne offentlige institutioner hører hjemme i en forfatning og at en forfatning således "skal sikre offentlige arbejdspladser". Det undrer desuden Jørgen Niclasen, at det ifølge forfatningsforslaget ikke skal være muligt at komme med større ændringer, når lovforslag kommer til 3. behandling i Lagtinget, for det er netop er det, som denne koalition selv gør. Han undrer sig desuden over en bestemmelse om, at et mindretal i Lagtinget (1/3 af lagtingsmedlemmerne) skal kunne kræve folkeafstemning om alle love, når han sammenligner den bestemmelse med koalitionens aktuelle politik. Han henviser i den forbindelse til sagen om ændring af ægteskabslovgivningen med henblik på at muliggøre indgåelse af ægteskab mellem to personer af samme køn, hvor et forslag fra oppositionen om en folkeafstemning om ændring af ægteskabslovgivningen blev nedstemt af en samlet koalition.

Lagmand Aksel V. Johansen (Javnaðarflokkurin) kommenterede i radioavisen den 21. november 2016 på Jørgen Niclasens udtalelser. Lagmanden forstår ikke rigtig Jørgen Niclasens kritik. Lagmanden nævnte, at man i arbejdet hidtil har gennemgået enkelte bestemmelser, og at man har præciseret flere af dem og luget ud i andre, og i det arbejde har Jørgen Niclasen været meget konstruktiv, og han er enig i, at der selvfølgelig ikke skal være partipolitik i forfatningsforslaget, der skal være overordnet og indeholde grundlæggende bestemmelser om bl.a. rettigheder og styreform. Lagmanden nævnte, at fx Landsbanken også var nævnt i forslaget fra 2011, som Fólkaflokkurin bakkede op om, men at man i denne omgang endnu ikke havde drøftet denne bestemmelse. Det ville dog nok ske på det kommende møde mellem partiformændene om forfatningen, men ellers var det nok især præambelen til forfatningen, som man arbejdede med.

Lagmanden nævnte afslutningsvis, at man desværre havde været nødsaget til at aflyse et par møder, så arbejdet var blevet lidt forsinket. Målet er nu at have et forslag til forfatning klar inden jul, og det er stadigvæk planen, at der skal afholdes en folkeafstemning i 2017.

Arbejdet med de to nye undersøiske tunneller kommet et stort skridt videre

Nu går arbejdet med de to undersøiske tunneller, Eysturoyartunnilin og Sandoyartunnilin, for alvor i gang, efter at lånefinansieringen er kommet på plads og kontrakterne på arbejderne er underskrevet.

Den 2. november meddelte tunnelselskabet P/F Eystur- og Sandoyartunlar, at selskabet har accepteret et tilbud på et lån på i alt 2,6 mia. kr. til en fast årlig rente på 2,73 pct. Lånet, der har en løbetid frem til 2040, er optaget i Euro. Långiverne er forsikringsselskaber fra USA.

Den 9. november underskrev P/F Eystur- og Sandoyartunlar og entreprenørkoncernen NCC så en kontrakt om bygning af de to tunneller med tilhørende veje. Kontrakten er på 2.076 mio. kr. Kontrakten med NCC omfatter ikke el-arbejde og andre tekniske installationer. Dette arbejde udbydes efter planen til næste år. Den samlede byggepris for de to tunneller er estimeret til 2,6 mia. kr.

Man går først i gang med at bygge Eysturoyartunnilin, som forbinder Tórshavn på Streymoy og den nordlige del af Eysturoy. Denne tunnel bliver 11,25 meter lang og det dybeste punkt kommer til at ligge 187 meter under havoverfladen. Den største hældning i tunnelen bliver 5 pct. Denne tunnel er speciel i den henseende, at tunnelen splittes op i to med en rundkørsel tæt på Eysturoy, så der bliver adgang til tunnelen fra både nord- og sydsiden af Skálafjorden på Eysturoy. Det forventes, at arbejdet med at bygge tunnelen for alvor påbegyndes januar 2017. Byggetiden er 3-4 år.

Billede: Eysturoyartunnilin, der forbinder Tórshavn på Streymoy med nord- og sydsiden af Skálafjorden

Når arbejdet med at sprænge hullet til Eysturoyartunnilin er afsluttet, går man med det samme i gang med at sprænge Sandoyartunnilin, mens man arbejder videre med at færdiggøre Eysturoyartunnilin. Arbejdet med Sandoyartunnilin forventes påbegyndt i 2018 og afsluttet i 2023. Sandoyartunnilin bliver 10,9 km. lang og det dybeste punkt kommer til at ligge 155 meter under havoverfladen. Den største hældning i tunnelen bliver 5 pct.

Der kan læses mere om tunnellerne på tunnelselskabets side <http://www.estunlar.fo/en/>, hvor man bl.a. kan se en animationsfilm om Eysturoyartunnilin.

Færøernes Landsbank genetableret og Færøernes risikoråd oprettes

Efter lagtingsvalget i 2015, og dannelsen af en ny landsstyrekoalition, blev det i koalitionsgrundlaget aftalt at genetablere Færøernes Landsbank (herefter Landsbanken). Landsbanken blev den 1. april 2013 nedlagt som selvstændig institution og dens opgaver og aktiviteter blev hovedsageligt flyttet til institutioner under Landsstyremrådet for finansansliggende. Administrationen af landskassens likviditet og af landskassens lån blev lagt over til Gjaldstovan (landsstyrets økonomi- og regnskabsforvaltning), mens de økonomisk statistiske opgaver, som før lå hos Landsbanken, overgik til Færøernes Statistik. Landsbanken var desuden sekretariat for Færøernes Økonomiske Råd frem til nedlæggelsen, men den funktion blev flyttet til Færøernes Universitet.

Landsstyret fremsatte den 2. august 2016 et forslag til lagtingslov om Færøernes Landsbank og Færøernes risikoråd (herefter Risikorådet), der blev endelig vedtaget den 20. oktober 2016 med 15 stemmer for og 14 imod. Med loven genetableres Landsbanken som selvstændig institution, men samtidig oprettes så også Risikorådet, et færøsk systemisk risikoråd, som Landsbanken skal være sekretariat for. Hovedformålet for de to institutioner er at arbejde for finansiel stabilitet på Færøer-

ne. Landsbanken får herudover stort set de samme funktioner som før nedlæggelsen den 1. april 2013, dog forbliver sekretariatsopgaven for Færøernes Økonomiske Råd ved Færøernes Universitet.

Risikorådet er en ny myndighed, der skal identificere og have tilsyn med systemiske finansielle risici på Færøerne. Da lovforslaget blev fremsat, blev det vurderet til at være i strid med kompetencefordelingen mellem Danmark og Færøerne. Kompetencefordelingen på det finansielle område på Færøerne er delt mellem myndigheder i Danmark og myndigheder på Færøerne. Pengeinstitutter mv. er dansk kompetenceområde og derfor under tilsyn af Finanstilsynet, mens forsikrings-, realkredit- og pensionsområdet er færøske kompetenceområder og således under tilsyn af færøske myndigheder.

Under Lagtingets behandling af sagen drøftede Erhvervs- og Vækstministeriet og Landsstyremrådet for finansanliggender lovforslaget, og der blev på den baggrund foretaget nogle ændringer i lovforslaget, så den endeligt vedtagne lagtingslov ligger inden for rammerne af den gældende kompetencefordeling mellem Danmark og Færøerne. Der blev i det forløb udarbejdet en fælles forståelse vedrørende lagtingslovforslaget om oprettelse af Landsbanken og Færøernes risikoråd, herunder særligt spørgsmålet om kompetencefordelingen mellem Færøerne og Danmark, som blev underskrevet af erhvervs- og vækstministeren og landsstyremedlemmet for finansanliggender. For en uddybning af spørgsmålet om kompetencefordelingen og den fælles forståelse henvises der til Folketingets hjemmeside vedrørende Folketingets Færøudvalg:

<http://www.ft.dk/samling/20161/almDEL/FÆU/bilag/5/index.htm>

Fronterne mellem koalitionen og oppositionen blev trukket kraftigt op under behandlingen af lovforslaget i Lagtinget. Den nuværende opposition vedtog nemlig selv at nedlægge Landsbanken i 2013 og fandt det derfor nu unødvendigt at genoprette Landsbanken, da det har vist sig, at opgaverne kan løses hos allerede eksisterende institutioner. Der var fra dele af oppositionen, især fra Sambandspartiet, tillige en vis skepsis over oprettelsen af et færøsk risikoråd, bl.a. ud fra den manglende afklaring af kompetencefordelingen vedr. finansiell regulering af pengeinstitutter mv. og tilsyn hermed, som var indeholdt i det fremsatte forslag som beskrevet tidligere.

Ny departementschef til Landsstyremrådet for udenrigs- og erhvervsanliggender

Den 1. januar 2017 starter den 54-årige Herálvur Joensen i den ledige stilling som departementschef i Landsstyremrådet for udenrigs- og erhvervsanliggender (Uttanríkis- og Vinnuáralaráðið). Herálvur Joensen er uddannet Cand.jur. fra Københavns Universitet og har desuden en Master i international ret.

Herálvur Joensen har siden maj 2013 været direktør i Færøernes Re-deriforening, men har stor erfaring fra tidligere beskæftigelse i den færøske centraladministration, hvor han tidligere har været departementschef i både Landsstyremrådet for olieanliggender og Landsstyremrådet for fiskerianliggender. Han har desuden tidligere været afdelingschef i Landsstyremrådet for erhvervsanliggender, afdelingschef for landsstyrets udenrigstjeneste og har i en årrække været chef ved Færøernes Repræsentation i København.

Regner med rekordår for lakseeksporten med over 3 mia. i eksportværdi

En opgørelse over den færøske eksport for de tre første kvartaler af 2016 viser, at eksportværdien af færøsk opdrætsslaks hidtil i år ligger 700 mio. kr. højere end i samme periode året før. Der er hidtil i år eksporteret opdrætsslaks for knap 2,6 mia. kroner i forhold til knap 1,9 mio. kr. samme periode i 2015. Dette er en stigning i eksportværdien på 36 pct.

Den store indtjening stemmer hovedsageligt fra høje priser, men også fra øgede mængder. De tre første kvartaler af 2016 har man eksporteret 48.502 tons opdrætsslaks i forhold til 41.503 tons i samme periode året før. Dette svarer til en stigning i eksportmængden på 17 pct.

Med denne udvikling regner man med, at 2016 bliver et rekordår for færøsk lakseopdræt, hvor eksportværdien for første gang kommer til at overstige 3 mia. kr. I 2014, som er det bedste år hidtil, blev der eksporteret for 2,95 mia. kr. opdrætsslaks.

Opdrætsslaksen tegner sig nu for 46 pct. af den samlede færøske vareeksport.

Tallene for den samlede færøske eksport er også positive for de første tre kvartaler af 2016. Ultimo september var der eksporteret varer for 5,6 mia. kr., som er 900 mio. kr. mere end efter 3. kvartal i 2015. Dette svarer til en vækst på næsten 20 pct.

Ud over laksen er det især makrellen, der giver store eksportindtægter. Der er i de tre første kvartaler i år eksporteret makrel for 600 mio. kr. i forhold til 400 mio. kr. i samme periode i 2015.

Med venlig hilsen

Dan M. Knudsen